

työväestö luopumalla alkoholista kadota mitään, vaan sitä vastoin voittaa äärettömän paljon. Kun minä kerran matkustin Turusta Lybeckiin pyysi minut kapteeni hyttiinsä juomaan »totia» hänen ja erään hänen kumppaninsa kanssa, jotta ilo nousisi korkeammalle kolmen kesken. Minä kieltäydyin jyrkästi nauttimasta alkoholia, mutta suostuin liittymään seuraan ja voin sanoa, että melkoisesti vaikutin hilpeyden lisäämiseen. Kummastuneina huudahtivat molemmat?», »Kuinka voitte noin iloinen olla ilman alkoholia; vastasin: »Juuri sen takia voin olla iloisempi, kun ei alkoholi minua painosta.» Prof. Bunge on ehdottomasti oikeassa, kun hän väittää, että »se, joka täydelleen luopuu alkoholipitoisten juomien käytöstä, ehdottomasti ei tee mitään uhrausta: hän ainoastaan voittaa enemmän elämän onnea ja elämän iloa».

Ja tämmöistä elämän onnea ja elämän iloa tulee ennen kaikkea ruumiillista työtä tekevän kansan hankkia itsellensä täydellisesti luopumalla kaikista juovutusjuomista; sillä sen kansanluokan, jolle ehdottomasti tulevaisuus kerran kuuluu, tulee olla raitis ja elämäniloinen, jotta se voisi perustaa paremman, jalomman ja korkeammalle tähtäävän ihmiskunnan.

MILLAINEN ON IHMISKUNTA ILMAN ALKOHOLIA.

(Tulevaisuuden kuvaus.)

Jokainen jalomielinen ihminen muodostaa itsellensä ihanteita. Hän kääntää katseensa tulevaisuutta kohti. Se on olojen orja, joka ei niin tee. Mutta jos hän on samalla ymmärtäväinen, ei hän haaveile eikä rakenna pelkkiä tuulentupia, vaan perustaa ihanteensa tosiolojen vankalle pohjalle. Semmoiset kuvittelut kohottavat

mieltä ja herättävät luottamusta tulevaisuuteen. Ja tällaisen ihanteellisuuden omaavana voi halveksia elämän suruja ja vaivoja.

Se on houkkio tai itsekkäisyyden sokaisema, joka ei näe, että ihmiskunta edistyy. Pithecanthropos, Proanthropos ja Homo primigenius olivat edellisinä geologisina aikakausina aina alluvialiseen aikaan saakka aivan toisessa asemassa kuin myöhempien aikojen ihminen. Ja kulttuurikautenakin, joka on ainakin miljoonasta vuodesta kestänyt ainoastaan muutamia tuhansia vuosia, ihmiskunta on kaikista itsekkäistä pyrinnoista ja satunnaisista taka-askeleista huolimatta yhtämittä edistynyt vapautta ja valoa kohti. Joka ei sitä näe, on varmastikin henkisesti sokea.

On totuttu siihen käsitykseen, että kaikki luonnossa on erinomaisesti järjestetty. Tästä voi olla eri mieltä. Eräs viime aikojen suurimpia luonnontutkijoita, Berliinin yliopiston professori Helmholtz (†), joka erinomaisen hyvin tunsi korvan rakenteen ja sen yhteydessä olevat seikat, väitti kuitenkin, että korvan olisi voinut taroituksenmukaisemminkin rakentaa. Eikä kukaan voi yllämainitulta kannalta järkevästi ja tyydyttävästi selittää, milloin esim. kaksi viatonta lasta jo syntymisestä asti on kasvanut yhteen tahi miksi tyttölapsi syntyy kaksipäisenä, vaikka näitä seikkoja voi kyllä luonnontieteen, »tieteitten tieteen», kannalta ymmärtää. Kaikissa tapauksissa luonnossa on hyvin paljon aineksia, jotka ovat ihmiselle sängen haitallisia ja tuhoa tuottaviaakin.

Näiden joukossa on etylialkoholi ehkä turmiollisin. Ei niin, ettei olisi olemassa paljoa vahvempiakin myrkyjä, esim. cyankalium ja kurarin, mutta alkoholi on sentakia niin turmiollinen, että sitä niin yleisesti käytetään ja että sen vaarallisuutta halveksitaan.

Entä jos se nyt häviäisi maan päältä, mikä olisi siitä seurauksena ihmiskunnalle?

Ensiksi kasvaisi kaikkien kansankerroksien varallisuus *hyvin* suuressa määrässä, viinan valmistajia

lukuunottamatta. Suunnattomia summia käytetään juovutusjuomiin. Työväen, kansan suuren enemmistön, menoista muodostavat alkoholimenot 8—25 %, vieläpä enemmänkin.

Tästä joutavasta menosta saavat vaimo ja lapset vastaavassa määrässä kärsiä ravinnossa, muista ikävyyksistä puhumattakaan, jotka rauhallista perhe-elämää turmelevat. Jo kuuluisa ukkosenjohdattimen keksijä, Benj. Franklin († 1790), on lausunut, että »juoppouden harjoittaminen maksaa paljon enemmän kuin kolmen lapsen kasvattaminen». Ja monella tavalla on tieteellisesti todistettu, että vähäisenkin alkoholimäärän nauttiminen alentaa työkyvyn, koska se haitallisesti vaikuttaa m. m. lihaksiin ja havaintokykyyn. Ilman alkoholia tulee siis *tuotanto maailmassa kasvamaan*. Sen ovat käytännölliset ja rahanahneet amerikkalaiset selvästi huomanneet ja *sen takia* (eikä ihanteellisista syistä) kuivattaneet oikein perustuslaillisesti koko suuren valtioalueensa.

Toiseksi on terveys oleva tulevaisuudessa aivan toisenlainen. Koko joukko mitä arveluttavimpia tauteja johtuu etevimpien lääkärien todistusten mukaan alkoholin nauttimisesta tahi ainakin yltyy siitä melkoisesti. Vatsa- ja keuhkokatarrit, sydänviat, kihti, reumatismi, kurkkukoi, keuhkotauti, syfilis ja muut sukupuolitaudit, munuais- ja maksataudit, suonien kalkkeutuminen, useimmat hermotaudit, vihdoin aivojen pehmeneminen, juoppohulluus ja muut aivojen häiriöt kuuluvat erikoisesti tähän joukkoon. Pahimpia seurauksia juoppoudesta on se, että juopon vastustuskyky kaikinpuolisesti paheita vastaan heikkenee ja että hän siis muutenkin alenee yhteiskunnassa ala-arvoiseksi henkilöksi.

Kolmanneksi tulee alkoholin poistuttua yleinen siveellisyys ja hyvät tavat melkoisessa määrässä kasvamaan. Ei ole kuin yksi ajatus siitä, että kaikkein paras parittelija haureuteen naismaailmassa on — alkoholi. Lukemattomia ovat ne tapaukset, jolloin himoitseva mies ja nainen, jonka sukupuolinen halu uusimpien

lääkäritutkimusten mukaan on melkein yhtä vahva kuin miehen, yhtyvät — aivan varomattomasti — sukupuoliin nautintoon, kun edellinen ensin on pyytännyt tyttöä pieniin kemuihin, joissa molemmat ovat hieman juopuneet. Sillä alkoholilla on vielä lisäksi se ominaisuus, että se kiihoittaa sukupuolisia vaistoja. Sitä paitsi moni nuori mies pitää miehuuden merkinä sitä, että hän voi juoda ja sitten puolihumalassa mennä »tyttöjen» luo, jossa hän monesti ensimmäisellä kerralla hankkii itsellensä ja myöhemmin, kun menee naimisiin, vaimolensa ja viattomille lapsilleen sukupuolitauteja tai paljon heikomman ruumiinrakenteen. Sukupuolitaudit ovat hirvittävässä määrässä levinneet kasvavan nuorison keskuudessa. Sen ovat Blaschko, Neisser, Rosenfelt, Bloch y. m. maailmankuulut tämän alan lääkärit todistaneet. Ja sama on »ilotyttöjen» laita, jotka säännöllisesti saavat »pahan» tahi senkaltaisen taudin ainakin pari kolme vuotta ammatinharjoittajina oltuaan ja joiden seurassa nuoret miehet käyvät enemmän kuin yleensä tiedetään. Alkoholilla synnyttää »ilotyttöjä» ja melkein kaikki ilotyöt vaipuvat vihdoin juoppouteen. Se on alkoholin kiertokulkua.*)

Miten hirvittävä perinnöllisyys tulevaan sukupolveen vaikuttaa, näkee siitä, että tarkkojen lääkärintutkimusten mukaan 50—70 % kaikista ilotyöistä polveutuu juopottelevista vanhemmista; että tavallisesti juoppojen tyttäret eivät itse voi ruokkia lapsiaan ja että n. 30—50 % kaikista mielisairaista polveutuu juopottelevista vanhemmista. On olemassa kokonaisia sukuja, joiden useimmat jäsenet parina vuosisatana ovat olleet joko mielipuolia, rikollisia tai ilotyttöjä kantaisän juoppouden johdosta.

Entä yleinen turvallisuus, jos alkoholista päästään! On ylen tunnettu ja numeroilla todistettu asia, että murhat ja muut yltiöpäisten pahat teot johtuvat päihty-

*) Huomaatan tässä, että »ilotyöllä» tietysti käsitan sitä, joka ammattimaisesti kulkee miehestä toiseen.

myksestä. Muinaisuuden suuri moralisti Epiktetos väitti sattuvasti, että »viiniköynnöksellä on kolme rypälettä: ensimmäinen kantaa himon, toinen juopumuksen ja kolmas rikoksen». Eräs tutkija sanoo numeroitten nojalla, että »kolme neljänestä pahemmista rikoksista koituu alkoholin tilille». Ja tähän tulevat vielä lisäksi ne rikokset, jotka *välillisesti* johtuvat alkoholin nauttimisesta — ne ovat melkein lukemattomat! — Miten paljon onnettomuuksia ihminen välttää, kun hän ei ole juovuksissa! Samoin, kuinka monta ihmishenkeä voi mennä ja on mennyt hukkaan, kun esim. rauta- tai raitiotiekonduktöörin käsi on alkoholin vaikutuksesta vapiseva tai näkö signalien värin suhteen sen johdosta himmentynyt?

Ja vihdoin, kuinka moni tiedemies ja taiteilija on mennyt piloille alkoholin takia? Harvat taiteenharrastajat enää ylistävät sen kunniaa. Böcklin ja Rembrandt niin tekivät, mutta edellinen lopetti elämänsä hulluna ja jälkimäinen rapajuoppona. Alkoholi kiihoittaa hetkeksi, mutta alentaa ajan pitkään havaintokyvyn ja tekee käden vapisevaksi. Sellainen ei edistä taiteen harjoittamista. Alkoholi vaikuttaa etenkin aivoihin ja vaatii yhä suurempia annoksia, kuten m. m. ruotsalaisen suuren muinais- ja historiantutkijan H. Hildebrandin elämä todistaa. Ja Goethe sanoo suoraan (Gespr. mit Eckermann 18/1 27): »Schiller ei ole paljon juonut; hän oli sängen kohtuullinen; mutta ruumiillisen heikkouden hetkinä koetti hän voimiaan hieman liköörillä virkistää. Tämä vaikutti kuitenkin hänen terveyteensä ja oli myös hänen tuotannollensa haitallista. Sillä mitä ymmärtäväiset ihmiset voisivat moittia hänen teoksissaan, sen johdan minä tästä lähteestä. Niitä kohtia, joista toiset sanovat, etteivät ne ole hyviä, tahtoisin minä nimittää patologisiksi (sairaalloisiksi), koska hän on kirjoittanut ne semmoisina päivinä, jolloin häneltä puuttui voimia löytääkseen todellisia ja oikeita vaikuttimia.»

Goethe ei ole ainoa älyniekka, joka on huomannut

alkoholin huonot vaikutukset, vaikka hän siihen aikaan, kuten useimmat, ei ollut ehdoton raittiusmies. Shakespeare, Goethen rinnalla maailman suurin runoilijanerö, kutsuu »Otellossa» »viinin henkeä piruksi» ja Hebbel sanoo samoin. Pindaros, muinaisuuden ylevin runoilija, väittää hänkin, että »vesi on paras». — Uskonnon perustajista kehoittaa Buddha: »älä juo viiniä», ja Muhammed asettaa tämän kiellon oikein uskonnolliseksi säännöksi koko Islamin maailmalle. Ikävä kyllä ei kolmas suuri uskonnonperustaja, Kristus, näytä yhtä jyrkästi väkijuomien nauttimista kieltäneen, vaikka kyllä hänen seuraajansa Luther kutsuu »juopumusta perkeleeksi», eikä hänelle suinkaan kuulu runoilija Vossin kehoitusvirsi, joka kehoittaa palvelemaan »naista, viiniä ja laulua». — Suurista tiedemiehistä on niin valtava joukko tuominnut alkoholin nautinnon jyrkässäkin muodossa, ettei voi edes kaikkien nimiäkään tässä mainita. Heidän lausunnoistaan panen tähän vain muutamia. Haller, joka myös oli runoilija, laulaa:

»Niin, viinin kielsi suopu
luonto eläimiltä;
Vain ihminen sen juo ja
muuttuu elukaksi.

Liebig (lue: Liibih), tieteellisen maanviljelyksen suuri perustaja, lausuu: »Viina on terveydelle asetettu vekseli, joka aina on uudistettava, koska varojen puutteessa sitä ei voida lunastaa. Työmies kuluttaa pääomaa korkojen asemesta; sen tähden hänen ruumiinsa välttämättömästi joutuu haaksirikkoon.» Huxley, Darwinin kuuluisa oppilas, lausuu: »Alkoholin sijasta voisin yhtä hyvin aivojeni elvyttämiseksi ottaa annoksen arsenikkia. Vieläpä pidän arsenikkia edullisempänä, koska se ei samassa määrässä tuota ruumiillista ja siveellistä rappiota Minä en tosiaan milloinkaan työskentele paremmin kuin silloin, kun ei ole rahtuakaan alkoholia ruumiissani.» — Useat taloustieteilijät, alkaen tämän tieteen perustajasta Adam Smithista, ja valtiomiehet,

kuten ihailtava Gladstone, Englannin »suuri vanha mies», ovat niinkään olleet alkoholin vastustajia. Vielä enemmän: työväen varsinaiset edustajatkin, Bebel ja Branting, ovat vihdoin saaneet alistua sen tahdon mukaan.

Kun minä kerran laivalla matkustin Turusta Lyypekiin, istui kapteeni ja eräs toinen herrasmies tupakkahtyissä totia juoden. He pyysivät minuakin seuraansa »iloitsemaan». Menin »iloitsemaan», mutta kieltäydyin jyrkästi juomasta. He myönsivätkin, että olin suuresti saattanut heidät »iloisiksi», enemmän kuin totti, ja kummastelivat, että »maistamattakin» voin olla niin iloinen ja hilpeä. Niin, juuri sen takia, väitin minä.

Alkoholi tekee iloiseksi yhtä vähän kuin ravitsee. Mutta kun se kerran häviää, silloin tosiaan kasvaa ilo paljon suuremmaksi miljoonissa ihmisissä ja parempi tulevaisuus koittaa ihmiskunnalle.

29. 4. 23.

PUHE

KIELTOLAKI JUHLIIN.

Kun Suomen työväenpuolue kesällä v. 1899 perustettiin, käsittivät vain harvat henkilöt, miten rohkea, melkein uhkarohkea teko tämä oli ja miten äärettömän tärkeä se oli *kaikille* Suomen kansalaisille, puhumattakaan siitä, mitä se merkitsi itse työväelle. Bobrikoff, Suomen pyöveli — sen arvonimen hän ansaitsee yhtä hyvin kuin Muravieff Puolassa — oli muutamia kuukausia aikaisemmin hävittänyt Suomen »perustuslait». Suomen kansan perustus *paperilla* oli juuri hävitetty, mutta huolimatta tästä ja Bobrikoffin hirmuvallasta tahi oikeammin *juuri tämän takia* Suomen kansan »syvät rivit» rohkeasti nousivat ja konsolideerautuivat, s. o. kokosivat voimansa yhteen ja perustivat oman puo-